

СТАНОВИЩЕ

от професор, д.ф.н. Сево Явашчев, ръководител катедра „Културно-историческо наследство” в Университета по библиотекознание и информационни технологии”, за дисертационния труд на Александър Петров Въчков на тема: „Корпоративното облекло” за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

Дисертационният труд на Александър Въчков е в обем от 200 стандартни страници. За написването му докторантът е използвал 151 източника (133 на кирилица и 18 на латиница). Авторът има внушителен списък от 24 публикации по темата, в т. ч. 7 монографии, 5 от които самостоятелни, което далеч надхвърля изискванията за получаване на ОНС „доктор“. Всички те са в реномирани издателства и периодични издания.

Проблемът за развитието на военното корпоративно облекло в българската армия след Освобождението е изследван частично в специализираната литература, нещо което дисертантът коректно е посочил в своето изследване. В същото време, недостатъчно или въобще не са проучвани такива проблеми като: влиянието на чуждестранната униформена традиция и националните ни традиции върху военната униформа; ролята и мястото на униформологията като помощна историческа наука; периодизацията в развитието на българското военно корпоративно облекло и пр. Изясняването на тези проблеми е от значителна важност от гледна точка на популяризирането на националните особености в съвременната глобализирана среда и използването им за укрепване на националната ни идентичност и самочувствие. Всичко това предопределя особената актуалност и значимост на темата на дисертационния труд.

Целта на изследването е ясно и точно формулирана и отразява същността на изследването. Структурата на дисертацията е удачно избрана и дава възможност на авторът да прояви творчество в изследователската си

дейност, което е и предпоставка за постигнатите научни приноси в дисертацията. Направен е коректен историографски преглед и анализ на публикуваното до сега по темата на дисертацията от други автори. Историческата реконструкция, която дисертантът прави, е на базата на богат архивен документален и снимков материал от три национални архивохранилища – ДВИА, БИА на НБКМ и ЦДА. При използването и интерпретирането му той доказва задълбочените си познания относно историческото развитие на българската армия след Освобождението.

За написването на дисертацията е използван хронологично-проблемният подход. Приложените методи: анализ и синтез на литературни и архивни източници и онагледяването на дисертацията с отделен албум с лично разработените от докторанта рисунки-реконструкции на различните военни униформи през различните периоди, също са гаранция за постигнатите успехи.

Във въвеждащата глава „Кратък обзор на униформеното облекло на различните български доброволчески формирования до Освобождението (XVIII-XIX в.” дисертантът проследява особеностите на униформите на участниците в Национално-освободителното движение, в различните негови форми.

Във Втора глава авторът показва особеностите при полагане основите на националните ни военни униформи от Опълчението по време на Руско-турската война 1877-1878 г. до Сръбско-българската война 1885 г. На тази основа той стига и до правилния извод, че е поставено началото на характерен, национален образ на българския военнослужещ.

Значими постижения на автора има и в останалите четири глави на дисертацията, в които подробно се проследява развитието на униформите в българската армия през различните етапи на нейното развитие. Имено тук проличава интердисциплинарният характер на изследването и неговата всеобхватност. Подробно и коректно е разгледана динамиката в развитието на военните униформи в различните видове въоръжени сили и родове войски, както и на различните административни и осигуряващи специалности (юристи,

лекари и пр.). При това е проследено развитието на различните военни униформи според служебното положение на военнослужещите, според годишния сезон, според характера на дейността на военнослужещите – в мирно и военно време.

Както в края на всяка глава, така и в заключението на дисертацията са направени обобщения и изводи, които са адекватни на цялостното разработване на темата. Те са добре формулирани, конкретни, точни и ясни. Резултатите от изследването са обобщени и синтезирани в отделен списък, което дава възможност да се проследи огромната проучвателска дейност, извършена от докторанта.

С изключение на титулната страница, авторефератът на дисертацията е разработен коректно и дава пълна представа за дисертационния труд.

Приемам като коректни посочените научни приноси на дисертационния труд със забележката, че някои от тях могат да бъдат обобщени, за да не се създава впечатление за прекален максимализъм.

Към така представената дисертация могат да се направят и някои критични бележки и препоръки:

- От прецизиране се нуждае самото заглавие на дисертацията, което е можело да се направи в увода. По-коректното заглавие би било „Военното корпоративно облекло“, защото корпоративно е и облеклото на други професии през изследвания период – полицаи, лекари, свещеници и пр.;

- В увода липсват някои общовъзприети задължителни елементи от неговото сруктуриране: задачи, обект и предмет на изследването;

- Има известно разминаване между заглавието на Глава 2: „Полагане на основите на българската войска 1879-1885 г.“ и съдържанието на параграфите към нея, в които не става въпрос за развитието на войската, а за развитието на военната униформа през този етап;

- Дисертацията щеше да увеличи своя приложен характер, ако в нея имаше и отделно приложение – Тълковен речник, на многобройните специфични термини, които са непознати не само за широкия кръг читатели,

но и за голяма част от работещите в музеите. Това щеше да е и безспорен принос на докторанта;

– На отделни места има известни терминологични несъответствия, които е могло да се избегнат при редактирането на текста (с.2; 102, 123, 157, 171 и др.).

Тези критични бележки и препоръки по никакъв начин не омаловажават постигнатите от докторанта приноси. Някой от тях могат да бъдат дискутирани, а други да послужат като предмет за бъдещи негови публикации.

Заключение: Представеният дисертационен труд е актуален, мащабен, задълбочени и издържан в методическо отношение. Написан е в научен стил, резултатите са добре систематизирани, онагледени и интерпретирани. Направените изводи и приноси са от значение за по-нататъшни изследвания в тази насока, а имат и приложен характер. Личният принос на авторът е добре подчертан. Участието му в научни форуми с доклади по темата са видими за научната общност, интересуваща се от тази проблематика. Публикациите по темата имат научен характер и са публикувани в авторитетни научни издания у нас и в чужбина.

Всичко това ми дава основание да дам положителна оценка на дисертационния труд и да препоръчам на членовете на Научното жури при НХА да гласуват положително за присъждане на Александър Петров Вълков образователната и научна степен „доктор”.

02.04.2014 г.

София

Изготвил становището:

(проф. д.ф.н. С. Явашев)